

"DEN NORSKE NASJONALSOSIALISMEN."

Med bakgrunn i mange års kamp for Nasjonal Samling før og under den tyske okupasjon, og de opplevelser og erfaringer dette gav i form av krigsdeltagelse, politisk etterkrigsoppgjør og meningsundertrykkelse frem til idag, er det med en viss forbauselse man studerer bokens tittel og omslagsbillede. Normalt ville man forvente seg en tittel som "Nazismen i Norge" og omslagsbillede burde vel i det minste hatt hakekorsets skygge i bakgrunnen.

Man spør seg om dette kan være et forsøk fra representanter for etterkrigs generasjonen på å gi en objektiv fremstilling av Nasjonal Samlings historie?

Et studium av bokens innhold må føre til den tro at minst en av forfatterne har hatt en ærlig vilje til å gi en slik objektiv fremstilling. Store deler kan faktisk neppe kritiseres selv av en som "ikke måtte ha lært noe" i løpet av de forgangne år.

Tross dette er boken blitt en totalt misvisende fremstilling av bevegelsens mål og meninger og av mennesket Vidkun Quisling i særdeleshet. Når man kan komme til et slikt resultat så er det selvfølgelig fordi resultatet er gitt på forhånd og sogar fastlagt i bokens forord. I sprogbruk og formuleringer er brukt en farvelegging som bare kan finne dekning i krigens og etterkrigstidens målrettede propaganda. I sin iver etter å komme frem til de "rette" konklusjoner roter man seg inn i direkte selvmotsigelser, og boken er spekket med mer eller mindre grove feil, særlig i billedtekstene. I noen grad kan dette skyldes den hjelp som forfatterne har fått fra NS-folk, men det er tross alt forfatterne som er ansvarlige for bokens innhold, og en smule bistand under korekturlesingen, fra de samme NS-folk, ville ha vært til stor hjelp.

Fellesnevneren: Når man setter seg fore å skrive en bok som denne, får man utvilsomt i sitt ordbruk behov for en fellesbetegnelse på alle de nasjonale bevegelser som i mellomkrigstiden stod frem i Europa. Dette kan også være et problem for dem som har et helt annet syn på begivenhetene enn forfatterne av denne bok. I propagandaens epoke var "nazismen" almindelig brukt. Dette er en betegnelse oppfunnet av de tyske kommunister og anvendt som skjelsord i den politiske kamp. Under og etter krigen er ordet blitt brukt i forbindelse med krigspropagandaen og forbindes sikkert av de fleste med påstander om de forferdeligste overgrep mot forsvarsløse mennesker i de tyske konsentrasjonsleire, og alt annet, mer eller mindre riktig, som den seirende part fant formålstjenelig å bruke i sin psykologiske krigføring. Betegnelsen aksepteres sikkert ikke av de tyske nasjonal-socialister og ville under enhver omstendighet bli avvist av alle som til Nasjonal Samling. Det ser ut til at forfatterne har forstått at bruk av denne betegnelse ville ha vært misvisende. Istedet tyr man nokså konsekvent til ordet fascisme.

I betraktning av at de bevegelser man ønsker å sette en fellesbetegnelse på, alle la sterk vekt på det nasjonale innslag og vel også mente seg å ha en mer eller mindre sosialistisk målsetting, burde man vel heller holdt seg til den betegnelse som er valgt på bokens første side, nemlig nasjonalsosialisme. Tilhengere av Nasjonal Samling ville antagelig ved litt ettertanke kunne føle seg hjemme under denne fellesbetegnelse, selv om det i alle år følt problematisk å forklare at man var nasjonal og sosialist, uten dermed å være en avlegger av den tyske nasjonalsosialisme. At slike kortslutninger selvfølgelig vil måtte oppstå, særlig om man tar motstanderes propaganda i betraktning, er en selvfølge, men det burde heller ikke være vanskelig å forstå at kortslutningen kan bli ganske feilaktig.

SV er utvilsomt et parti med sosialistisk målsetting, og partiet vil vel i gitte situasjoner også hevde at det står for bevaring av nasjonal kultur og nasjonale verdier, men alle ville vel innse at det måtte bli grovt feilaktig dermed å betegne partiet som nasjonal-socialistisk. Det må til syvende og sist være de mål og idéer som Nasjonal Samling stod for som karakteriserer bevegelsen, ikke propagandasjåbtoner. Her stod Nasjonal Samling sterkt med en grunnlegger og leder som hadde store erfaringer fra den russiske revolusjon.

og som i utgangsfasen sogar hadde følt seg tiltrukket av de komunistiske idéer. Bokens forfattere aksepterer hans intelligens, hans evnertil logisk tenkning. Han har sikkert satt seg grundig inn i de idéer som den rusiske revolusjon bygget på.

Hans tenkning og planer for dannelsen av den politiske bevegelse Nasjonal Samling begynte å ta form allerede i begynnelsen av tyveårene. Hans grubling omkring den ideologi som skulle være fundament for bevegelsen, fortsatt frem til de skjebnesvangre skudd på Akershus Festning avbrøt hans livsbane. I så måte er det vel meget som taler for at Nasjonal Samling hadde et bedre ideologisk fundament enn noen av de andre nasjonale bevegelser i Europa. Dette var ingen etterplapring av tyske eller italienske idéer, men et særnorsk fenomen. Hvor riktig teksten til bokslaget baksiden er, vites ikke, men det kunne meget vel, under andre omstendigheter, ha intruffet at Quisling hadde blitt en av Europas mest betydningsfulle menn.

BOKENS FORORD.

Her starter man med å velge betegnelsen fascisme som fellesnevner for de nasjonalsosialistiske bevegelser i Europa. Fascismen er den italienske utgave av nasjonalsosialismen, og bare det. Om man aksepterer at dette er riktig vil man senere i boken oppdage hvor feilaktig dette valg kan bli.

Sitat: Uten tysk hjelp ville Nasjonal Samling ha blitt en sekt - en ubetydelighet i norsk historie.

Tyskerne kom selvfølgelig ikke til Norge for å hjelpe NS, og det burde idag være tilstrekkelig dokumentert et Terboven og hans stab heller hadde ønsket seg et samarbeide med et administrasjonsråd enn med NS. Odd Melsoms bok: På nasjonal uriaspost, utkom i 1975. Den viser klart hvorledes dette forholdt seg. Boken har vært tilgjengelig for forfatterne, men gjenfinnes ikke i litteraturhenvisningen. Det gjelder forøvrig for all annen litteratur som kunne bragt motforestillinger inn i den hengemyr som forfatterne, i likhet med største delen av det norske folk forøvrig, er fastsuget i.

Sitat: I stedet seilte NS inn i landsforæderiets skygge, først gjennom Quislings egne samtaler i Berlin, hvor han tilbød seg assistanse i tilfelle tysk invasjon, senere gjennom statskuppet 9. april.

Det er ingen steder dokumentert at Quisling før 9. april gav tyske myndigheter opplysninger av en slik art at ikke en hvilken som helst skolegutt kunne ha fortalt dem det samme. I sine utredninger om den europeiske situasjon har han ikke meddelt noe som han ikke offentlig har gjort til kjenne gjennom taler og artikler kontinuerlig fra 1935 frem til partipolitikernes høring med

det norske forsvar, og deres lett gjennomskuelig falskspill med den erklærte norske nøytralitetspolitikk fikk sin logiske konsekvens 9. april 1940. Quisling hadde ikke hatt noen stilling i det norske forsvar som gav ham innsyn i forsvarshemmeligheter på mange år, om noe sådant overhode fantes. Han var totalt isolert fra offentlige stillinger som kunne gi ham innsyn i et mulig falskspill mellom norske ansvarlige politikere og representanter for vestmaktene.

Antagelig har hans møter med tyske autoriteter sett fra hans synspunkt mest tjent til egen orientering om hvilke muligheter som forlåg for tysk angrep. Hva han fikk vite var vel det samme som de tyske myndigheter med styrke hadde foreholdt de norske. Man ville ikke rolig se på flere Altmarkaffærer.

Siden boken i forordet angir som mål at den skal gi nye impulser til fortsatt forskningsinnsats, kan vi her an vise et interessant felt som hittil har fått hvile i behagelig omtakethet: Hvilke ansvarlige norske politikere hadde kontakter med vestallierte før 9. april? Når og med hvem? Hva snakket de om? En hvisken i øret om hva som var den norske regjeringens virkelige innstilling til nøytralitetskrenkelser fra det hold, måtte ha fortonet seg som den rene invitasjon.

Quislings regjeringsdannelse 9. april ble foretatt på et av Tyskland okupert område, og bygget på kunnskap om følgende kjensgjerninger: Danmark var okupert i løpet av en natt. Det danske kongehus og den danske regjering hadde bøyet seg for okkupasjonsmakten og dermed sikret dansk suverenitet i okkupasjonstiden.

Tyskland i løpet av den samme natt okkupert de viktigste havnebyer langs hele norskekysten.

Kongehuset og den norske regjering hadde avslått de tyske krav og var flyktet fra Oslo. Koht hadde over norsk radio feilaktig opplyst at det var gitt ordre om allmindelig mobilisering. (Beslutningen var stille mobilisering.) Gjennom Kohts opplysning fikk den virkning av allmindelig mobilisering og måtte bli oppfattet slik av okkupanten. Dermed var Norge kastet inn i en krig viss utfall var gitt på forhånd. Mulighetene for store tap av menneskeliv og verdier var uoverskuelige. Norsk suverenitet ville gå tapt og folkets lidelser i en okkupasjonstid kunne bli katastrofale.

Tror noen at Quisling ikke innså hvor lagom han stillet seg til for hugg ved denne regjeringsdannelse? Han har selv sagt at dette var et skritt tatt av ham og ham allene. Skulle det mål bli nådd som han satt seg med regjeringsdannelsen var det timer om å gjøre. Taktisk sett innså han sikkert at han burde vent å se noen dager, men da ville ikke målet om opprettholdelse av landets suverenitet og forhindring av krig bli nådd.

Tyskerne hjalp ikke Quisling. De fant andre og mer formålstjenlige samarbeidspartnere, og krigen var et faktum. Under pågående krig sørget siviladministrasjonen for rask og effektiv mobilisering av norsk arbeidskraft til bygging av tyske flyplasser. Arbeidsledighet måtte jo forhindres for enhver pris, og her var det høye timelønner å hente. Denne effektivitet skapte raskt luftherredømme for tyskerne i Trøndelag og nordover. De vest-allierte ekspedisjonskorps gikk rett inn i denne rottefelle og fikk sine forbindelseslinjer avskåret. Quisling blev foræder. Samarbeidsmennene blev hans bødler.

Sitat: Patiets rolle blev senere fullendt i forsøkene på å støpe det norske samfunn om fra bunnen etter den nasjonalsosialistiske form. Dette ser ut til å være bokens første selvmotsigelse. På side 16 fester man seg nemlig ved at "fascismen (her = nasjonalsosialismen) og dens usedvanlig frie forhold til doktriner". Det fantes altså ingen annen formel å støpe etter enn Nasjonal Samlings program. At bevegelsen under krigen var ille plaget av tyske beraterer som på død og liv skulle prakke på NS tyske erfaringer kan gjerne innrømmes. Det dreiet seg ikke så meget om hvad som skulle gjøres, som om hvorledes.

Påstanden om at NS ville forblitt en sekt uten tysk hjelp kan fortjene en nærmere vurdering.

Det synes innlysende at Quisling hadde grundige kunnskaper om marxismen og leninismen, og dermed også sikker erkjente at mulighetene for å vinne frem med nye revolusjonære ideer bare var tilstede under helt bestemte samfunnsforhold. En tendens til slike forhold hadde vi muligens i Norge i tiden etter 1. verdenskrig frem til begynnelsen av tredveårene. Etter dette bedret de økonomiske forhold seg betraktelig, ikke minst på de ringvirkninger som fremgangen i Tyskland fikk.

Det aksepteres idag at Quisling besatt en usedvanlig høy inteligenz og at denne i første rekke ytret seg ved logisk tenkning med lange, tildels ubegrensede, perspektiver. Med dette som bakgrunn er det kanhønde ikke så merkelig at Quisling ikke deltok med så stor iver i partidannelsen i 1933, og at han heller ikke interesserte seg særlig for det interne kjegl i bevegelsen etter valgnederlaget i 1936, selv om dette førte til at han blev sittende tilbake med en forholdsvis reduert kjerne av trofaste tilhengere. Han innså ganske sikkert at forholdene ikke lå tilrette for noe gjennombrudd for nye tanker. Derimot så han truende skyer trekke opp over Europa's skyer. Han satt sin kraft inn på å advare mot dette og beskrev forløpet frem til 9. april 1940 med slik nøyaktighet allerede i 1936 at noen snakket om hans profetiske evner som om det dreiet seg om en slags overnaturlige spådommer. Ser man nærmere på saken innser man uten videre at det dreier seg om store kunnskaper parret med høy inteligenz som nesten lovmessig måhede til de riktige slutninger. Dette er noe som går igjen i alt som har med Nasjonal Samling å gjøre og det innebærer at vi også idag ser at ganske andre fremsetter

de samme tanker, muligens intetanende om hvor de stammer fra. Det går ikke en uke uten at betydelige personligheter taler med Quislings røst i debattinnlegg i Aftenposten. Det gjelder vårt kulturelle forfall, vår forsvarspolitik, vår utlevering av Norge som frontlinjestat i et evt. kommende stormaktsoppgjør, vår uhyggelig utsatte posisjon strategisk sett osv.

Tørner supermaktene sammen blir det livsviktig for Sovjet som første skritt å besette Norge. Lykkes ikke dette i løpet av en ukes tid, men USA klarer å få et sterkt fot-feste for et langvarig krigsoppgjør i dette land, da kan det godt hende at Norge til syvende og sist blir befrikk, men det man har kjempet for å bevare eksisterer antagelig ikke når røyken har lagt seg.

Får vi en mangeårig Sovjet-okkupasjon, og gale unge mennesker som har forlest seg på ~~den romantiske~~ hjemmfrontromantisering, forsøker seg på en slike barnestreker under en ~~slike~~ system, da får man oppleve Lenins oppskrift, hvor "vannet tappes ut av det hav som fiskens svømmer i", det vil si at befolkningen avmarsjeres i retning Sibir.

Det blir norske historikerers uvisnelige ansvar at de i alle etterkrigsår har fungert som den psykologiske krigførings forlengede arm, istedetfor å ta opp den veldige utfordring som har ligget i å avdekke alle krigsløgner, alle intriger, alle de bakenforliggende sammenhenger som utløste den annen tredveårskrig, 1914-1945.

Ingen Mussolini, Hitler eller Franco hadde vunnet frem uten som motvekt mot den truende kommunisme, og hvor hadde Italia, Tyskland og Spania vært idag om kommunismen var blitt valgt istedet?.

Boken "Den norske nasjonalsosialismen" bærer i høy grad preg av at historiens gang skal beskrives ut fra "den materialistiske historieoppfatning".

I disse dager raser muligens det kommunistiske herredømme sammen overalt hvor det nu i generasjoner har slavebundet sine undersätter. Hele tragedien legges nu åpen for alles øyne. Systemets filosofer og teoretikere utpønsket sine doktriner og tegnet sine kart uten hensyn til terrenget. Terrenget, menneskeheten, fikk tilpasse seg eller bli ut-slettet. Systemets egne tilhengere blev utrensket med den begrunnelse at de hadde avveket et visst antall millimeter fra den marxistisk-leninistiske linje.

Og i denne bok strever man med å analysere klassetilhørigheten til et "liten sekt", tilsynelatende totalt uvitende om at det finnes nøyaktig like mange ulike individer som det finnes mennesker. Idag handler arbeiderklassen i de kommunistiske land stikk i strid de kommunistiske doktriner. De er proletarisert og drevet uti en en materiell og kulturell fattigdom som skulle være den beste grobunn for det kommunistiske paradiset. De flommer ut på gatene og krever hele fandenskapet avskaffet.

En liten bunt sitater fra boken:

" ---da han kom hjem fra sitt kjøpmannskap i Moskva ved årsskiftet 1929/30, ---"

Hans virksomhet som representant for Storbritania omtales ikke. Idag er de papirer som blev fratatt ham under rettssaken kommet frem. Man søkte der å redusere hans humanistiske innsats i samarbeidet med Nansen. Nu får man kjennskap til personlige takkebrev fra Nansen hvor denne tallfester det antall ukrainere som kan takke Quisling reddet fra hungerkatastrofen. I boken søker man å gi leserne inntrykk av at "kjøpmannskap" var det han var opptatt med. Sjofelt er vel en god karakteristikk.

* for at de blev

Billedtekst: Q. på vei ut av et fly.

Tekst: " Tidligere, i 30-åra, tok han alltid toget."

Hvad er det man egentlig vil si med dette?

Og med dette?

Foto fra Gimle, med Q.

Tekst: "Også han blandt grønne trær, men denne gang ingen tyske fly over? "

Hvorfor denne hånlige tone?

Foto av Q.

Tekst: "Ute på Gimle kastet føreren lange skygger".

Er dette anstendig historiebeskrivelse?

Foto: 1933- NS-første valgplakat. -

Tekst: "- forøvrig eneste gang der Føreren ser sine tilhengere rett i øynene. Særlig glad så han sjelden ut."

Om man kaster et blick på motsvarende side ser man et foto hvor Q. i høy grad ser fotografen rett i øynene.

Blar man forøvrig rundt i boken finner man det ene foto etter det andre hvor Q. hilser på sine folk og ser dem kvasst i øynene. Noe som forøvrig de fleste som kom ham nær kan bekrefte var at hans blick føltes kvasst og enkelte syntes det kunne være ubehagelig.

Det finnes massevis i boken som man kunne ønske å komentere nærmere, men boken er neppe verd mer oppmerksomhet.

Jeg henviser til min positive innledning. Den har mange gode sider, men gir et totalt feilaktig bilde på mange områder.

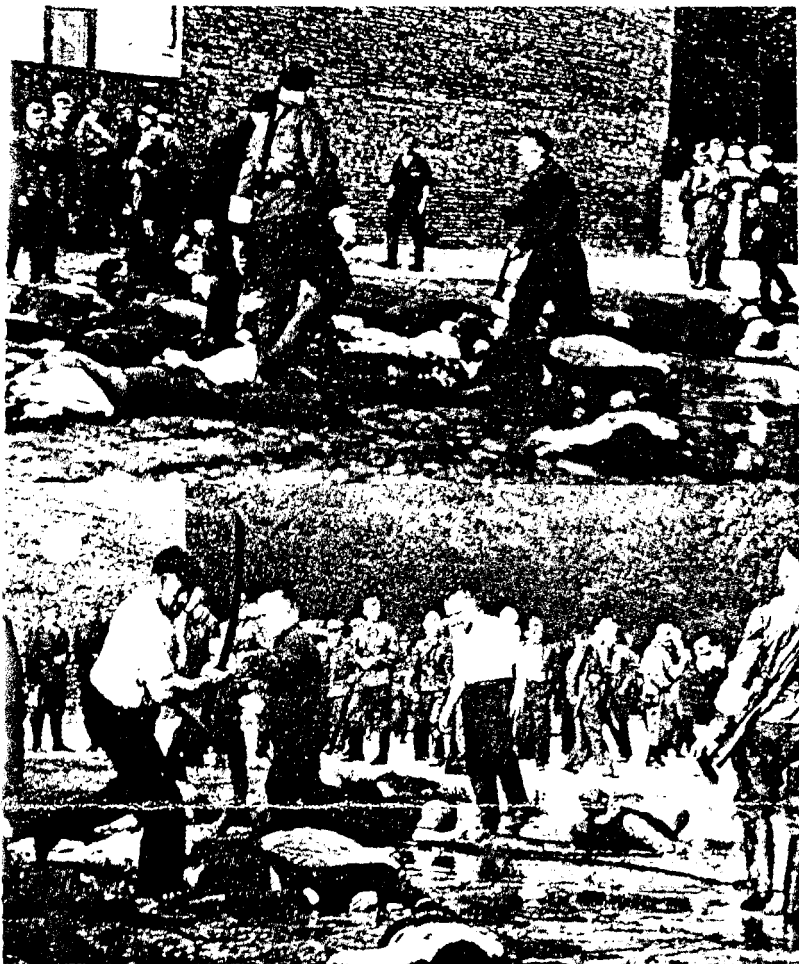
"Blomstene" på denne siden kan forfleres, slikt er totalt uverdig for forfattere som ønsker å fremstå som anstendige historikere. De burde ha vanskeligheter med å se sine lesere rett i øynene " med det de idag vet.

Fra: Den norske nasjonalsosialismen.
Pax Forlag as. 1982, s. 21

Ingen
tekstfor-
klaring.

Forf.: Dahl. Itagtvad. Hjeltnes

Den tyske anti-semitismen utløste et barl uten like: Sikkerhetspolitiet satte i gang pogromer og lot løslatte tukthufanger bruke jernrør for å slå ihjel flere hundre jøder. Kowno, Litauen, 28. juni 1941.

Me. Kejakt i Lemberg, Polen.

«Hva skal skje med jødene? Tror dere at de skal plasseres i spesielle kolonier i østområdet? I Berlin sa de: Hvorfor ta det besværet? Heller ikke i østområdet eller i Reichskommissariatet kan vi begynne med det. Likvider dem selv, mine herrer, jeg må be dere om å herde dere mot alle medlidenhetsreaksjoner... Man kan ikke anvende vanlige mål og gigantiske engangsforeteelser som det her er tale om. I alle tilfelle må vi imidlertid finne en vei som fører til målet... Disse 3.5 millioner jøder kan vi ikke skyte. Vi kan ikke forgifte dem, men vi skal finne forholdsregler som på en eller annen måte fører til et utryddelsesresultat»

Generalguvernør Hans Frank

Eksempler på dette er liberalismens frihetssidé og sosialismens likhetstanke. Den siste ble forvansket til å gjelde likhet mellom nasjoner. Italienske nasjonalister utmyntet begrepet «den proletære nasjon» hvor poenget var at nå gjaldt ikke klasseskillene lenger mellom *klassene* i hver nasjon, men mellom ulike *nasjoner*.

Likheten kunne videre bare realiseres i et folkefellesskap. Med dette forsøkte fascismen å forgylle eksisterende sosiale bånd og former. Bonden var ikke lenger gårdbruker, men «nasjonens ryggrad». «Heim og ætt», «blod og bånd» blir nøkkelordene. Denne guddommeliggjøringen – så og si – av de eksisterende tradisjonene og forholdet mellom klassene hadde til hensikt å dempe alle ønsker om forandring, om økonomisk omfordeling og politiske likhetskrav. Også arbeiderklassen ble forsøkt bestukket med en slik likhetstanke.

På samme måte med den liberale frihetstanke. Fascistene brukte ordet frihet, men fordreide meningsinnholdet som vi så i retning av den «høyere» frihet som lå i underordningen under en felles vilje, en vilje som var et mer *egentlig* uttrykk for den enkeltes interesser enn den tilfeldige oppregning av ufullstendige viljer som parlamentariske valg var uttrykk for.

Fra: Den gule stjerne. 1979.
Tiden forlag: 1979.
Forf.: Gerhard Schoenberger.
Ingen forklarende tekst.

BEHAVIOR

Is rape an inevitable—and marginal—part of war? Bosnia opens a terrible new perspective. It shows rape as policy to scorch the enemy's emotional earth.

Unspeakeable

By LANCE MORROW

RAPE AND KILLING ARE CHIEF AMONG THE VICIOUS PLEASURES, A MAN'S recreations on the dark side. Medieval kings reserved for themselves alone the right to do such things, in peacetime anyway. In war, the privileges were distributed to the lowliest foot soldier: every man a king.

Killing, of course, is what soldiers are trained to do. The disciplined destruction of the enemy is their military duty. Soldiers may be court-martialed for not killing.

Rape is a disreputable half-brother to that. No glory attends it. The story of rape in war is murky. Rape after battle has usually been regarded as an ugly side effect. The spoils of war, Homeric booty: kill the men and take the women as prizes. Does after-battle rape merely serve to illustrate the human tendency to take things too far once taboos have been breached, especially in the midst of much danger and adrenaline and anarchy? Everyone knows that atrocity has a life of its own, a quality of evil ecstasy.

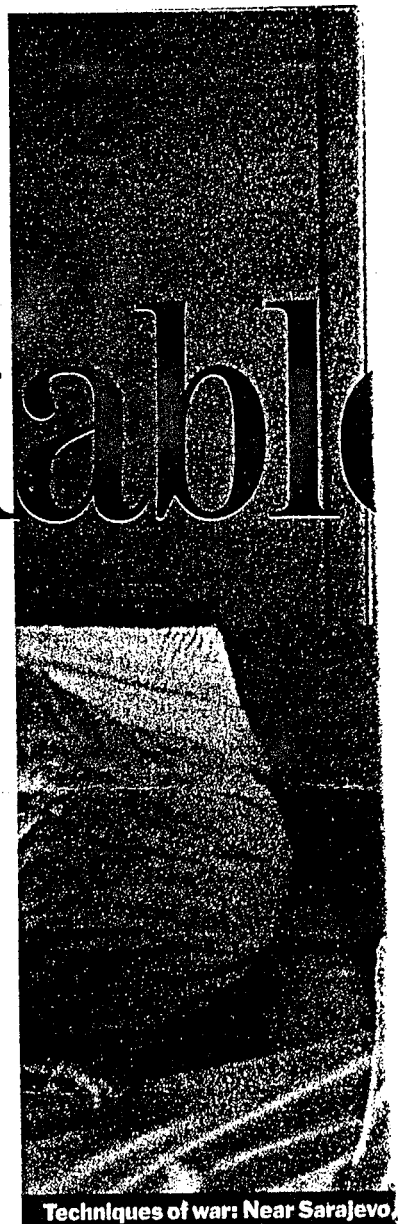
No one can hear accounts from the war in Bosnia-Herzegovina without sensing that the conflict there has taken the matter of rape in war down into deeper, more sinister dimensions. It is not known how many rapes have been committed since the fighting began in the breakup of Yugoslavia. A European Community team of investigators calculates that 20,000 Muslim women and girls have been raped by Serbs. Other estimates run much higher. The Bosnian government claims that as many as 50,000 Muslim women have been raped. Serbs are undoubtedly committing most of the rapes at the moment; they have also seized the most land. But as

Amnesty International reported last month, others in the conflict, Muslims and Croats, have also been guilty of widespread rape. The hideous moral ecology of the region has left no one innocent.

The fighting has opened a door upon horrors—the wanton siege of Sarajevo, the death camps and other atrocities of “ethnic cleansing”—suggesting that atavistic nationalisms, or tribalisms, may lie just beneath the civil veneers. The abuses of Bosnian women open a perspective upon wartime rape that is equally terrible. In Bosnia, rape, far from being a side effect of war, has become one of the indispensable instruments of war. The battleground is not only villages and countryside but also women's bodies.

Amnesty International's report *Bosnia-Herzegovina: Rape and Sexual Abuse by Armed Forces*, states “The available evidence indicates that in some cases the rape of women has been carried out in an organized or systematic way, with the deliberate detention of women for the purpose of rape and sexual abuse.” Rather than being the random indiscipline of soldiers, many of the rapes in Bosnia have almost certainly been committed as a matter of deliberate policy.

And as a weapon of war, rape works—sometimes even better than

Techniques of war: Near Sarajevo.

killing does. Killing may make martyrs; thus inspire and strengthen the morale; solidarity of the victims. Rape, on the other hand, not only defiles and shatters the individual woman but, especially in traditional societies, also administers a grave, lasting wound to morale and identity. It penetrates the pride and cohesion of a people and corrodes its future. When a woman is raped in war, she and her family and her community internalize the assault upon their identity. Rape in war is sometimes an act of simple lust or sadism.

The Serbs not only vehemently encourage mass rape but also deny such rapes have even occurred. Croats and Muslims have also denied such practices. The Balkans reverberate to a counterpoint of denial, a victim symphony of outraged innocence. Radovan Karadzic who is a poet and a psychiatrist as well as the ruthless commander-in-chief of Bosnian Serbs, tries a reverse approach. He says soldiers on all sides are committing rape. He sounds the note of bogus

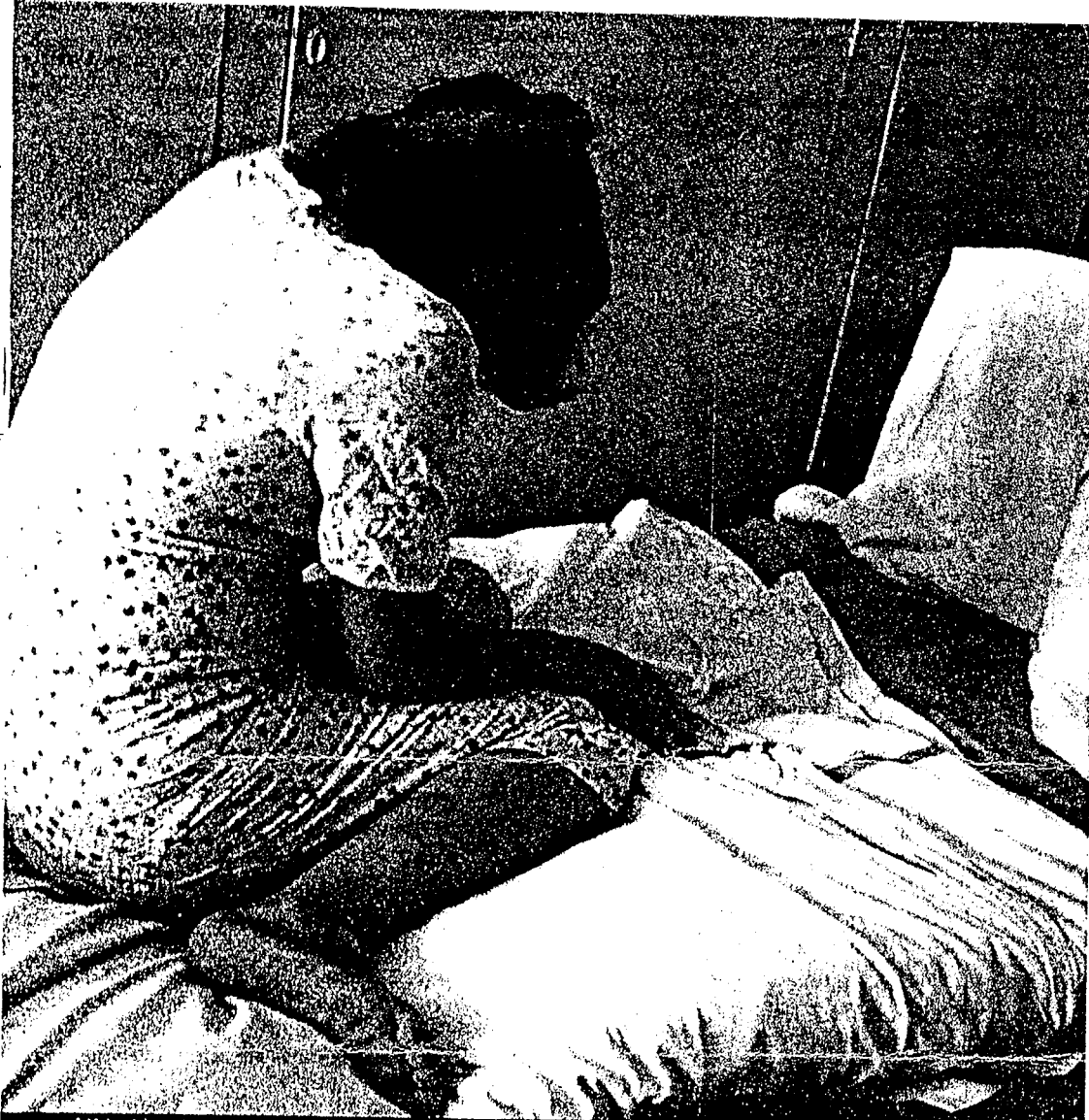

PATRICK CHAVEL—SIGMA

One caught: A Serbian rapist in Sarajevo jail

Time har ord på seg for å være ytterst korrekt i sine rapporteringer

raped this 18-year-old Bosnian woman 16 times and left her pregnant. She was given an abortion last month.

In the Balkans ethnic purity is a primitively overriding value. Bosnian Muslims believe that the mass rapes are intended to break down their national, religious and cultural identity. In part, they assume, the Serb objective is to use rape and enforced pregnancy as a form of revenge and humiliation. Says Mark Wheeler, a lecturer on modern Balkan affairs at the University of London's School of Slavonic and East European Studies: "The idea of nationality in the former Yugoslavia is based on descent, and the greatest debasement is to pollute a person's descent."

Neatly done: mass rape achieves ethnic cleanser through ethnic pollution. Serbs do not care about the fate of the children of rape: they are not Serbs but of mixed blood, therefore debased. Mass rape contaminates the gene pool.

The Balkans have become a sort of Bermuda Triangle into which human decencies vanish without a trace. In the post-cold war era, it is unsettling to think that conscienceless tribal ferocity may catch on around the world. Rape, of course, has been an apparently inevitable part of war since men first threw rocks at each other—or anyway since

talism that is also a kind of blessing of rape: "It is tragic. But these dreadful things happen in all wars."

The first indications began to emerge last summer, when Muslim and Croat victims described mass rapes by Serbs to the International Red Cross and the U.N. High Commissioner for Refugees. The women—some escaped to Croatia, some still living in Bosnia, some in concentration camps—all told of being forcibly taken by Serb troops, often to temporary "camps" in inns, hotels, schools, town halls and even restaurants. There they would be raped by a procession of Serb soldiers, then either released or sent to one of the larger concentration camps in Bosnia. Other women have been repeatedly raped in their own homes by Serbs, and some were reportedly killed afterward. A number of pregnant victims ended up in Croatian hospitals as refugees, awaiting the birth of unwanted children. Some of the victims are said to be held by Serb soldiers until they give birth.

In the past few months, there have been

reports of Muslim and Croat soldiers committing mass rape, but the cases have been less well documented. Says a senior E.C. official: "The Red Cross, the U.N. and we know that some mass rapes have been committed by non-Serbs. The information has come from similar sources: the victims."

In December the E.C., at its summit meeting in Edinburgh, expressed its outrage at "these acts of unspeakable brutality." So did the U.N. Security Council. The E.C. summit appointed a 12-member team, which found mass rape had been committed "in the context of expansionist strategy"—that is, ethnic cleansing. The investigators reported that "daughters are often raped in front of parents, mothers in front of children, and wives in front of husbands." David Andrews, a member of the commission, who was at the time Ireland's Foreign Minister, said it was clear that rape had "become an instrument, not a by-product, of war."

How does rape work as a weapon of war?

Rome was founded upon the rape of the Sabinians. Joseph Stalin expressed a prevailing (male victor's) view of rape in war. When Yugoslav Milovan Djilas complained about the rapes that Russians had committed in Yugoslavia, Stalin replied, "Can't you understand it if a soldier who has crossed thousands of kilometers through blood and fire and death has fun with a woman or takes some trifle?" In 1945, Soviet soldiers raped 2 million German women as a massive payback for everything the Nazis had done to Russia. Alexander Solzhenitsyn, who was a Soviet army captain in East Prussia in 1945, recorded: "All of us knew very well that if the girls were German, they could be raped and then shot. That was almost a combat distinction."

Revenge, soaked in hatred and hormones, may explain some of the Soviet troops' behavior. But it is not a good all-purpose explanation. Revenge—which in the Nazi-Soviet context perversely takes on the color of almost a kind of brutal justice—does not explain Nanjing in 1937. The Chinese

av sovjet 27 juli 1944 (Aschangs Leksikon)

had not committed atrocities against the Japanese people when the Japanese marched into Nanjing and raped—and often murdered—tens of thousands of Chinese women. Nor can revenge entirely explain the behavior of Pakistani troops who in 1971 raped more than 250,000 Bengali women and girls in Bangladesh.

Achilles sulked in his tent because Agamemnon denied him his just plunder in war, the beauty Briseis. "Rape has always been endemic with armies," says John A. Lynn, military-history professor at the University of Illinois. "There have been armies in which rape was treated as a disciplinary problem, and armies in which it was institutionalized. In most European armies in the first half of the 17th century, rapes by unpaid soldiers occurred in large numbers in front of officers and were not stopped because they were part of the quid pro quo of what you got for being a soldier."

Once there were even elaborate rules about permissible rape in war. Lynn mentions an early European convention: if a besieged town surrendered in timely fashion, its women would be spared rape. If the town resisted, wholesale rape was justified. Says Lynn: "That kind of legitimized rape had a political reason—to intimidate other towns to surrender without resistance."

Armies in all civilized countries receive intensive indoctrination on decent behavior and on what offenses, including rape, will result in court-martial. It is the job of officers to control their men. Elite units are the least likely to commit rape and other atrocities, although SS men in World War II proved the exception. Says the military historian John Keegan: "Elite units have a rather high opinion of themselves and consider atrocity to be beneath them." A soldier who murders or rapes disgraces his comrades and damages esprit de corps.

BUT BOSNIA SHOWS HOW THAT logic can be turned upside down. There, "elite" units of Serbian irregulars such as the White Eagles have evidently made rape a gesture of group solidarity. A man who refuses to join the others in rape is regarded as a traitor to the unit, and to his Serbian blood. Sometimes, that impulse to bond with the male group becomes a kind of perverse inflaming energy inciting to rape. Lust is only a subsidiary drive.

And sometimes, young men in war may commit rape in order to please their elders, their officers, and win a sort of father-to-son approval. The rape is proof of commitment to the unit's fierceness. A young man willing to do hideous things

Traditions of atrocity: A Jewish girl raped by Ukrainians in Lvov, Poland, in 1945

GHETTO FIGHTERS HOUSE, ISRAEL

Elizabeth's Hospital in Brighton, Massachusetts. He and his colleagues have worked with some 3,500 refugees, half of them Cambodians. The subjective meaning of rape in war, Mollica suggests, is created by the historical and cultural traditions that surround the deed. "Every society and subculture has a different way of dealing with rape," he says. In some societies the taint of rape is indelible and toxic. In Indochina, as in many areas with traditional societies, rape means the loss of a woman's sexual purity, the highest gift she can give her husband. The Cambodians have a folk saying: "A woman is cotton, a man is a diamond. If you throw cotton in the mud, it's always soiled. But if you throw a diamond in the mud, it can be cleaned."

On the other hand, some women from Nicaragua and other parts of Latin America were proud of being raped in war because their political beliefs told them that they had given their bodies to the revolution. Rape as sacrifice: the crime creates a living martyr.

In Bosnia the cotton-and-diamonds tradition, alas, applies, and the rapists know it. Part of the enduring disaster of rape is this: the husband often enough blames the woman who was raped as much as he blames the man who raped her. All the dynamics of rape are ingeniously destructive. It tears the social fabric apart. It profoundly degrades the woman and disgraces—absolutely—the men who were unable to protect the women.

Rape is inherently unforgivable: no woman has ever forgiven the man who raped her. No man has ever forgiven the man who raped his wife or daughter or mother. There is little hope of reconciliation. As T.S. Eliot wrote, "After such knowledge, what forgiveness?" Rape is also inherently unforgettable. No one who has been raped ever forgets, as long as she lives. No raped woman can look at men without fearing it will happen again. Rape lives on and on in the anger and grief and depression and adhesive shame that it creates in one evil burst of violence.

Rape in the Bosnian war is clearly a policy of scorched emotional earth with intent to achieve ethnic cleansing. The only possible benefit one can see emerging from the rapes might be a grace of widened perception, a clearer moral focus on the idea that rape is really a form of warfare, like, say, germ warfare, and that sometime in the future, it will become unthinkable. At the end of Hemingway's *The Sun Also Rises*, Jake Barnes says to Lady Brett Ashley, "Isn't it pretty to think so?"

—Reported by William Mader/London and Adrienne Jucius Navon/New York

has subordinated his individual conscience in order to fuse with the uncompromising purposes of the group. A man seals his allegiance in atrocity.

It should be possible to draw a graph predicting the level of rape that would occur in a battle context according to the officers' degrees of tolerance or disapproval. The greatest number of rapes would happen if 1) the soldiers were under direct orders to commit rape. Slightly fewer would take place if 2) there were fully articulated official approval of rape, as with the Soviets entering Germany in 1945. The levels would descend with 3) tacit official approval of rape, 4) official neutrality on the subject, 5) tacit official disapproval, 6) spoken official disapproval, 7) direct orders not to rape or 8) a written code of conduct prohibiting rape and mandating punishment for such behavior.

Even armies operating under conditions 7 and 8 may commit numerous rapes. Rapes increase geometrically if the soldiers feel that civilian women are implicated in the war against them. American soldiers in Viet Nam committed an unknowable number of rapes, including those attending the massacre at My Lai, in part when the units were incompetently or viciously led, but also in part because it was hard for the Americans to distinguish officially friendly Vietnamese civilians from the Viet Cong.

Dr. Richard Mollica is the director of the refugee-trauma program of the Harvard School of Public Health and director of the Indochinese Psychiatry Clinic at St.

Handwritten notes: Hvn, slev, folke, Hvilke, bestanden, gub, vilke, militære, lands, med, ingen